روزنامه شرق

دوشنبه ۲۸ اسفند ۱۳۹۶ • ۱ رجب ۱۴۳۹ • ۱۹ مارس ۲۰۱۸

سال پانزدهم • شماره ۳۱۱۳ • ۱۶صفحه • ۲۰۰۰ تومان

انتخابات ریاست‌جمهوری روسیه برگزار شد

سلام مجدد روس‌ها به پوتین

گروه جهان: روز گذشته مردم بزرگ‌ترین کشور جهان در یکی از طولانی‌ترین رقابت‌های انتخاباتی، پای صندوق‌های رأی رفتند تا از میان هشت نامزد، ولادیمیر پوتین را به‌عنوان رئیس‌جمهور خود انتخاب کنند. وجود ۱۱ منطقه زمانی در روسیه...

صفحه آخر

۱۳۹۷ لحظه تحویل سال | سه شنبه ۲۹ اسفند ساعت ۱۹ و ۴۵ دقیقه و ۲۸ ثانیه

سال نو مبارک

رئیس‌جمهوری:

باید همه حرف مردم را بشنوند

جهانگیری: ان‌شاءالله سال آینده رفع حصر رخ خواهد داد

صفحه ۲

گفت‌وگو با کرباسچی درباره جانشین احتمالی شهردار:

میثاق‌نامه وحی مُنزل نیست

عکس: اکبر نوکلی، ایرنا

صفحه ۱۵

تیترها

توضیحات تکمیلی توکلی درباره دفتر بازرسی رهبری

صفحه ۲

هشدارهای ویژه پلیس برای حفظ امنیت در نوروز

صفحه ۱۱

پلمب خانه‌های اجاره‌ای ساعتی

صفحه ۵

دوری ۹ ماهه مسعود شجاعی از تیم ملی به پایان رسید

رؤیای دست‌یافتنی

صفحه ۱۴

سرمقاله

رجل سیاسی ۱۴۰۰!

صالح نیک‌بخت . حقوقدان

مطابق اصل ۱۱۵ قانون اساسی، رئیس‌جمهور باید از میان رجال مذهبی و سیاسی که واجد شرایط زیر باشند، انتخاب شود: «ایرانی‌الاصل، تابع ایران، مدیر و مدبر، دارای حسن سابقه، امانت و تقوی، مؤمن و معتقد به مبانی جمهوری اسلامی ایران و مذهب رسمی کشور». پیش از اینکه به بخش‌های اول و دوم این اصل و اظهارنظر دکتر کدخدایی سخنگوی شورای نگهبان درباره شرایط کاندیداهای رئیس‌جمهوری بپردازم، لازم است خاطرنشان کنم شرایطی که به‌عنوان شرایط وزن‌دهنده در فراز دوم اصل آمده، شرایطی است که جز درباره شرط معتقدبودن به مذهب رسمی در مجلس نهایی قانون اساسی درباره آن بحثی نشد. شاید مصادیق آن به عرف یا «تعین» این افراد در جامعه واگذار شده باشد. مخالفان و موافقان قید این شرط، آقایان دکتر عضدی و میرمراد زهی و موافقان آن، شادروان آیت‌الله منتظری و آقای فاتحی بودند. بحث آنان هم حول این محور بود که ممکن است قید این امر در اصل ۱۱۵ موجب شود جمعیتی پنج‌میلیونی از مردم کشور در آن زمان که شیعه نبودند، به انتخابات ریاست‌جمهوری اقبال نکنند. درنهایت پس از بحث و بررسی راجع به این اصل در مشروح مذاکرات مجلس، بررسی نهایی قانون اساسی ابتدا به این صورت تصویب شد: «رئیس‌جمهور باید ایرانی‌الاصل، تابع ایران، دارای مذهب رسمی کشور و مروج آن، مؤمن به مبانی جمهوری اسلامی ایران، مرد و دارای حسن سابقه، امانت و تقوی باشد». با این حال رأی‌گیری اول درباره این اصل، از سوی دکتر بهشتی نایب‌رئیس مجلس مخدوش اعلام و مجددا در جلسه بعدی بررسی شد. به دلیل اعتراضات خانم منیره گرجی و دکتر عضدی کلمه «مرد» و انحصار آن در جنس ذکور به‌عنوان «رجال» تغییر یافت. اینکه چرا در فراز اول این اصل، قانون‌گذار از ترکیب «رجال مذهبی» به جای مرد استفاده کرده است، باید به گفته حقوق‌دانان قائل به تفصیل شویم و تا حدی که ممکن است، ریشه کار را پیدا کنیم. برای تفسیر قانون یا احکام دینی همیشه به شأن نزول و شرایط تصویب قانون مراجعه می‌شود. در این راستا مراجعه به مشروح مذاکرات مجلس بررسی قانون اساسی در سال ۱۳۵۸ راهگشاست. در پیش‌نویس اصل بررسی‌شده که بر مبنای آن قانون اساسی تصویب شد، به صراحت قید شده بود که رئیس‌جمهور باید (از نظر جنسیت) «مرد» باشد؛ این امر مورد اعتراض خانم منیره گرجی، یگانه‌زن عضو خبرگان بررسی‌کننده قانون اساسی و مرحوم دکتر عضدی قرار گرفت. جمعی دیگر از نمایندگان مجلس نیز در ایراد به این تبعیض با این دو هم‌نظر شدند. به‌این‌ترتیب، شرط مردبودن در جلسه بعدی هم به تصویب نرسید. سرانجام برای رفع این ایراد، اعضای مجلس خبرگان راهی را پیش‌بینی کردند که هم مردان را دربر گیرد و هم زنان را و با حذف کلمه «مرد» شبهه اطلاق جنسیت مردبودن رئیس‌جمهور را از بین بردند. زیرا در ادبیات دینی مسلمانان هرجا کلمه «رجال» به‌طور عام به کار گرفته شود، مراد زنان و مردان است.

ادامه در صفحه ۴

یادداشت

فرجام برجام؟

جاوید قربان‌اوغلی
دیپلمات ارشد

سیاست خارجی کشور در سال ۱۳۹۶ فرازونشیب‌های بسیاری را با موفقیت در برخی حوزه‌ها و ناکامی‌هایی در بیشتر موارد، پشت سر گذاشت. ارزیابی واقع‌بینانه دراین‌باره، نیازمند گزارشی برگرفته از ذکر یک‌به‌یک موارد، عوامل و عناصر تأثیرگذار بر روند سیاست خارجی و تصمیم‌گیری‌های مرتبط با آن است. ذکر این نکته ضروری است که وقتی از سیاست خارجی کشور سخن می‌گوییم، عملکرد همه دست‌اندرکاران و تصمیم‌سازان و نه‌فقط وزارت امور خارجه مدنظر است. هرچند وزارت امور خارجه در مقابل مجلس پاسخ‌گو است؛ اما بر اساس قانون، این وزارت مسئول تنظیم روابط با کشورهای جهان و سازمان‌های بین‌المللی و به بیان بهتر، مجری دیپلماسی است. مشکل، زمانی رخ می‌دهد که رئیس‌جمهور و دستگاه متولی دیپلماسی دولت (و نظام)، باید در مقابل شرایطی که خود در ایجاد آن نقشی نداشته‌اند پاسخ‌گوی مجلس و دیگر مقامات بالادستی نظام باشند که نمونه واضح آن، روابط ایران با عربستان پس از به آتش کشیده‌شدن سفارت و کنسولگری این کشور در تهران و مشهد است. در اینجا کارنامه سیاست خارجی ایران را در سال گذشته، به شکل اجمالی مرور می‌کنم. توافق هسته‌ای در چند سال گذشته مهم‌ترین چالش کشور در عرصه خارجی بود. با این وجود، با گذر پیروزمندانه از ماراتن هسته‌ای و دستیابی به توافقی تاریخی با کشورهای ۱+۵، مدیریت پسابرجام به‌گونه‌ای رقم خورد که با گذشت دو سال از زمان اجرا، این توافق با تهدیداتی جدی روبه‌روست که در خوش‌بینانه‌ترین شکل و خارج‌نشدن آمریکا از آن، نیازمند تمرکز برای نتیجه‌گیری است. از این منظر، ۱۳۹۶ سال ناموفقی برای توافق هسته‌ای بود که می‌توان از آن به‌عنوان شرایط «نه اجرا و نه توقف» نام برد و آن را به حالت «نه جنگ، نه صلح» و صلح مسلح تشبیه کرد. دو عامل عمده را در ایجاد این وضعیت می‌توان رصد کرد؛ اول پیروزی ترامپ در انتخابات آمریکا و آغاز سنگ‌اندازی در اجرای توافقی که او قبل از ورود به کاخ سفید آن را بدترین توافق نامیده و وعده پاره‌کردن آن را داده بود. عامل دوم، ضعف سیاست خارجی ایران در مدیریت این توافق در دو دوره قبل و بعد از پیروزی ترامپ در انتخابات بود که می‌توان به سه نکته دراین‌باره اشاره کرد:

اول، ۱۸ ماه باقی‌مانده از دوره دوم ریاست‌جمهوری باراک اوباما پس از امضای توافق، دوره‌ای بسیار حساس برای محکم‌کردن پیچ‌ومهره‌های توافق هسته‌ای بود که ایران از آن غافل شد. بر کسی پوشیده نیست که اوباما تمام توان سیاسی خود را برای دستیابی به توافق هسته‌ای به کار گرفت و در این مسیر، حتی به تعارض با اسرائیل و نخست‌وزیر تندرو آن که پایگاهی بسیار قوی در آمریکا دارد و همچنین عربستان سعودی به‌عنوان یکی از مهم‌ترین شرکای تجاری خود وقعی ننهاد. اوباما به‌صراحت اعلام کرد تا قبل از حصول توافق با ایران، با نتانیاهو ملاقات نخواهد کرد. او آمادگی داشت در موضوعات دیگر، تا جایی که ممکن است، با ایران به توافق دست یابد که در صورت تحقق این مهم، می‌توانست دست‌اندازی خلف او در برجام به حداقل ممکن برسد.

دوم، برخی تحلیلگران بر این اعتقادند که زبان تعامل با ترامپ، به دلیل پیشینه کاری در تجارت تأکید بر تأمین منافع آمریکا از توافق هسته‌ای و رایزنی با تیم او پس از پیروزی در انتخابات و قبل از ورود به کاخ سفید بود که ایران از آن نیز غافل شد. عربستان سعودی و اسرائیل که حامی کمپین هیلاری کلینتون بودند، بلافاصله پس از تغییر وضعیت با چرخش محسوسی به سمت ترامپ غلتیده و لابی‌های فشرده‌ای را با افراد تأثیرگذار تیم او انجام دادند. از اینکه چه عاملی باعث این نگرش ایران شد، می‌توان به نوع نگاه به توافق هسته‌ای اشاره کرد که کاهش یا رفع کامل تحریم‌ها، خروج ایران از بن‌بست اقتصادی ناشی از قطع‌نامه‌های شورای امنیت و تحریم‌های منتج از آن، برقراری روابط محکم اقتصادی با اروپا و دیگر قدرت‌های جهان و کنارگذاشتن آمریکا بود. درحالی‌که روشن بود نه‌تنها ترامپ بلکه هرکس دیگری که بر آمریکا حکومت می‌کرد، نمی‌توانست قبول کند بیشترین تأثیر را در دستیابی توافق هسته‌ای و کمترین بهره اقتصادی را از آن داشته باشد. بنابراین یکی از نقاط ضعف سیاست خارجی در سال ۱۳۹۶، کنارگذاشتن کامل تیمی بود که زمام امور در کاخ سفید و دستگاه تصمیم‌گیری آمریکا را در دست داشت.

ادامه در صفحه ۶

حرف اول

بیم خشک‌سالی

مراد کاویانی*

با نزدیک شدن به آغاز سال نو بنا به عادت مألوف و مرسوم سال نو را به هم تبریک می‌گوییم و آرزوی سالی پرخیر و برکت برای هم می‌کنیم اما ته دلمان چیز دیگری است. می‌دانیم که فشارهای بین‌المللی و منطقه‌ای رو به فزونی است و ناکارآمدی، بخشی از سرشت ساختار مدیریت شده که در کلیت خود به نارضایتی انجامیده است. اعتراض‌های فراگیر دی‌ماه گذشته بازتابی از شرایط پیش‌گفته است. وضعیتی که چنانچه به درستی تحلیل و راهکاریابی نشود، با توجه به انباشت نارضایتی‌ها باز هم ناگهانی سر بر خواهد آورد. درست یا نادرست نیز این احساس پدید آمده است که امیدی به بهبود وضعیت موجود هم نیست.بر اساس آمار وزارت نیرو مقدار بارندگی سال آبی جاری تا ۱۰ روز مانده به سال نو نسبت به میانگین دوره‌های مشابه درازمدت (۱۶۲ میلی‌متر) ۴۵ درصد کاهش و نسبت به دوره مشابه سال آبی گذشته (۱۶۰ میلی‌متر) ۴۱ درصد کاهش نشان می‌دهد. در این میان، بیشترین کاهش بارش مربوط به حوضه‌های آبریز فلات مرکزی، مرز شرقی و خلیج فارس است. گستره‌ای که بیش از ۸۵ درصد کشور را پوشش می‌دهد. از همه مهم‌تر آنکه پیش‌بینی‌ها برای دو ماه نخست بهار نیز امیدوارکننده نیست. در این میان، استان‌های اصفهان، چهارمحال‌وبختیاری، خراسان جنوبی و رضوی، خوزستان، سمنان، یزد، سیستان‌وبلوچستان، فارس، کرمان، کهگیلویه‌وبویراحمد، قم، مرکزی و هرمزگان نسبت به میانگین درازمدت و سال آبی گذشته بیش از ۵۵ درصد کاهش بارش داشته‌اند. آنچه بر پیامدها و هزینه‌های این کاهش بارش گسترده می‌افزاید، خشک‌سالی‌های انباشتی سال‌های پیشین است که با افزایش برداشت بی‌رویه از آب‌های زیرزمینی، افزایش دما و افزایش مصرف همراه شده اما واقعیت آن است که دیگر آب چندانی نمانده است و سال ۱۳۹۷ بسیاری از شهرهای کشور به واسطه کاهش حجم ورودی آب سدها به‌طور کم‌سابقه‌ای وارد تنش آبی خواهند شد و بسیاری از کشاورزان دیم‌کار نیز به خاطر عدم‌بارش چهار ماه نخست سال آبی جاری عملا ورشکسته خواهند بود. برای نخستین بار در صد سال اخیر به صورت ارگانیک کشاورزان، شهرنشینان کم‌آب، حاشیه‌نشینان فقیر بی‌آب، جوانان بی‌کار تحصیل‌کرده، بی‌کاران و کارگران کارخانجات ورشکسته که ماه‌هاست حقوق دریافت نکرده‌اند را در یک صف قرار خواهد داد.

ادامه در صفحه ۴

همراهان امروز روزنامه شرق

رجوع به صفحه ۳ — Cartier

رجوع به صفحه آخر — بانک ملت

رجوع به صفحه ۵ — ایسالو

رجوع به صفحه ۱۵ — مجتمع تجاری نارون

رجوع به صفحه ۷ — ایرانوند

رجوع به صفحه ۱۳ — پیتاک

سازمان آگهی‌ها ۸۸۷۹۲۴۳۴ – ۸۸۱۹۲۸۷۷

www.sharghdaily.ir

ضمیمه رایگان امروز روزنامه شرق

ویژه انبوه‌سازان و سازندگان مسکن و ساختمان خوزستان

از روزنامه‌فروشی‌ها بخواهید